

EN AV MEDICINHISTORIENS UPPGIFTER är idag att ”försöka rekonstruera vad det innebar att vara sjuk (från en mindre åkomma till en dödlig sjukdom) i samhället både före och efter den institutionaliserade medicinen och de stora sjukhusens tid”.

På 1800-talet var det vetenskapliga intresset för landsbygdens medicinska frågor och problem ringa. De kyrkliga dokumenten är en ovärderlig källa för att man ska kunna förstå 1800-talets hälso- och sjukvård. Sjukdomsbeskrivningarna och dokumentationen av dödsorsaker är inte alltid entydiga och lätta att översätta till en modern syn på medicinen.

Den nu aktuella studien är en deskriptiv analys av dödsorsakerna i en liten österbottnisk landsortsförsamling under 1800-talet.

I Malax moderkyrkoförsamling noterades över 200 olika dödsorsaker (inklusive olika slag av olycksfall) under 1800-talet. Dödsorsakerna följde ofta de officiella dödsorsakstabellerna men det är uppenbart att kyrkoherdarna och sockenadjunkterna kunde anteckna ”egna” dödsorsaker. Sannolikt bidrog den avlidnas anhöriga till formuleringen av de olika deskriptiva sjukdomsbenämningarna. Resultaten av behandlingen av sjukdomar på 1800-talet var blygsamma.

Förebyggande åtgärder t.ex. vaccinering, sanitära reformer, socio-ekonomisk utveckling och den medicinska utvecklingen började ge hälsofrämjande resultat i slutet av århundradet.

ISBN 978-952-69012-0-6

Frampärmen: Malax kyrka sedd från öster samt Gudssolen eller Betlehemsstjärnan inne i kyrkans kupol.
Främre pärmfliken: utdrag ur kyrkobok 1855, dödsorsaker noterade under kyrkoherde Jacob Wegelius tid.

Matthias (Matti) Klockars är student från Vasa Svenska Lyceum 1959, med.lic. 1968, MKD 1975. Specialist i inre medicin och allmänmedicin, professor (emeritus) i allmänmedicin vid Helsingfors universitet (1990–2005). Forskare vid Institute of Cancer research, Columbia University, New York, USA (1971–1973) och Chester Beatty Research Institute, Sutton, England (1980–1981). Förtroende- och sakkunniguppdrag bl.a. vid Folkhälsan, Finska Läkaresällskapet, Signe och Ane Gyllenbergs Stiftelse. Inspektor för Vasa nation vid Helsingfors universitet 1997–2005. Släktens rötter finns i Malax.

Matthias (Matti) Klockars

Sjukdom och död i Malax 1800–1899

Matthias (Matti) Klockars Sjukdom och död i Malax 1800–1899

MALAX MUSEIFÖRENING
Lokal- och regionhistoriska bidrag 22

År 1855		År 1856	
varjon Johan Erikson Wiad barn.	Sjuktakfeber	17	
t. Vaktaren og f.d. Underoffic. Peter Wely Forsbergs hustru	Andstopp	56	
anden Johan Erik Michelson Pihars barn	Sjuktakfeber	22	
nd. Matti Forsnelv. i Uddis barn og yttermalaki	Ohänd	102	
anden Ljak Abramson Nordmans barn	Ohänd	12	
ndige Johan Israel Jofss Hätmans barn.	Ohänd	12	
t. Bonde Å Mattlars, Metallgjutare.	Slag	112	
t. Husbonde Å Roj	Nerv-feber	27	
ka - efter afl. Torparen Erik Mattsson Perjus	Slag	69	
ega Svaki Svaki Jon Nicolars barn	Ohänd	7	
de. Johans Markusson Tälvars barn	Ohänd	3 2/3	
t. Kyrkoherden Johan Mattson Huggströms hustru.	Swingot.	26	
nden Jonas Johanson Hens barn.	Sjuktakfeber	2	
t. Hätmans			
iden Johan Johanson barn.	Sjuktakfeber	1	
yf. Å Roj Johan Forsnelv. Orres barn.	Ohänd	12	
t. Bisjff Abram Jofss. Ströms hustru.	Nerv-feber	113	
t. Nordf. Åf. Bonden Johan Johanson Hens hustru.	Lungfot.	43	
t. Torparen Israel Uddis hustru	Nerv-feber	67 1/2	
skf. Bonde Å Josefus.	Nerv-feber	57 1/2	
ndens Ljak Forsnelv. Nymanens barn	Nerv-feber	14 1/2	
ndsonen Petter Hovomans hustru Wiad b.	Ohänd	2 1/2	
t. Torparen Jonas Johanson Mattlars hustru	Nerv-feber	24	
Jonas Markusson Uddis i Övernolaks barn.	Ohänd	1/2	
a. Torp. Å Udd i Övernolaks.	Ålderdom.	84	
t. Husbonde Å Gullmans hustru.	Nerv-feber	144	
t. Bond. Husb. Martin Martinsson Borgs hustru.	Ålderdom.	69	
andig. Jonas Johanson Hätmans barn.	Ohänd	10	
ding, f.d. Husb. Å Orre - nu Torp Å Alskog.	Frossfeber.	57	
t. Barnaläkare i Övernolaks	Ålderdom.	76	
ta. f. Kas	Ålderdom.	35	